

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 624/2018-17

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 16. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Miroslava Duriša (sudca spravodajca) a Ladislava Orosza predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Hubkom, Gaštanová 7, Žilina, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 9 So 151/2016 z 27. júna 2018 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. októbra 2018 doručená sťažnosť [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného advokátom JUDr. Ivanom Hubkom, ktorou namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6

ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) sp. zn. 9 So 151/2016 z 27. júna 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok najvyššieho súdu“).

2.1 Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že Sociálna poisťovňa rozhodnutím č. 590 309 6507 0 zo 17. apríla 2015 priznala navrhovateľovi s poukazom na § 65, § 274 a § 82 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) od 9. marca 2015 starobný dôchodok vo výške 118,10 €.

2.2 O opravnom prostriedku sťažovateľa proti predmetnému rozhodnutiu Sociálnej poisťovne rozhodol Krajský súd v Žiline (ďalej len „krajský súd“) rozsudkom č. k. 25 Sd 106/2015-88 z 21. apríla 2016, ktorým rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 590 309 6507 0 zo 17. apríla 2015 potvrdil. Krajský súd sa stotožnil s postupom Sociálnej poisťovne pri stanovení výšky starobného dôchodku, ktorý sťažovateľ dostáva popri výsluhovom dôchodku. Sociálna poisťovňa pri stanovení výšky predmetného starobného dôchodku postupovala tak, že najskôr určila sumu starobného dôchodku za všetky doby poistenia, t. j. obdobie dôchodkového poistenia vrátane doby služby zhodnotenej na nárok na výsluhový dôchodok. Následne určila sumu starobného dôchodku patriacu len za obdobie dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku, koeficientom, ktorý vyjadruje pomer medzi dĺžkou obdobia dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé roky, a dĺžkou obdobia dôchodkového poistenia vrátane služby zhodnotenej na nárok na výsluhový dôchodok. Suma určená za obdobie dôchodkového poistenia vrátane doby služby zhodnotenej na nárok na výsluhový dôchodok bola potom krátená (znížená) o sumu, ktorá zodpovedá obdobiu dôchodkového poistenia, ktorým je doba služby zhodnotená na určenie sumy výsluhového dôchodku za celé kalendárne roky.

2.3 Proti uvedenému rozsudku podal sťažovateľ odvolanie, o ktorom rozhodol najvyšší súd napadnutým rozsudkom, ktorým potvrdil rozsudok krajského súdu.

3.1 Sťažovateľ v sťažnosti namieta, že výklad a aplikácia práva najvyšším súdom v napadnutom rozsudku je v rozpore s ustanoveniami hmotného a procesného práva a výrazne ho diskriminuje na základných právach zaručených ústavou a medzinárodnými zmluvami. Sťažovateľ uznáva, že najvyšší súd v napadnutom rozsudku cituje svoj skorší rozsudok sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017 (týkajúci sa obdobnej veci ako napadnutý rozsudok najvyššieho súdu), ktorý bol napadnutý sťažnosťou na ústavnom súde, ktorý túto sťažnosť odmietol uznesením č. k. II. ÚS 389/2017-18 z 22. júna 2017. Podľa ústavného súdu v tamomšom konaní najvyšší súd dostatočným a presvedčivým spôsobom vysvetlil, prečo považuje výsluhový dôchodok po dovŕšení veku potrebného pre odchod do starobného dôchodku svojou povahou za starobný dôchodok. Rovnako ústavný súd považuje za akceptovateľnú aj metodiku krátenia starobného dôchodku v takomto prípade. Podľa sťažovateľa sú ale tieto závery najvyššieho súdu a ústavného súdu zhrnuté v napadnutom rozsudku najvyššieho súdu právne nepresvedčivé, pretože *«... ani jeden z týchto súdov nedokázal zákonne vysvetliť a kvalifikovane zdôvodniť aplikáciu Dohovoru [Dohovoru o invalidných, starobných a pozostalostných dávkach (č. 128) uverejneného pod č. 416/1991 Zb. (ďalej len „dohovor č. 128“), pozn.] podľa jeho zmyslu a účelu. Ved' tento dohovor v zmysle ústavy (čl. 154c) má zabezpečiť väčší rozsah práv pre dotknuté osoby ako vnútroštátne zákonodarstvo, v dôsledku čoho má prednosť pred ústavou. No súdy zrejme nepochopili, že výsluhových dôchodcov práve naopak aplikáciou Dohovoru poškodzujú na právach, krátiť im starobné dôchodky bez zákonnej a právnej úpravy oproti zmyslu a účelu Dohovoru. Tvrdím, že právne spôsobilým výkladom Dohovoru nebolo vôbec možné starobný dôchodok sťažovateľa krátiť, a to ani s prihliadnutím na čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, keďže tento tiež odkazuje na vnútroštátnu úpravu.»*

3.2 Sťažovateľ uvádza: *„Pokiaľ by NS SR aj Ústavný súd dôsledne preskúmaval súladnosť krátenia s ústavou a dohovorom, musel by dospieť logicky k iným záverom ako doteraz prezentujú. Je nepochybné, že NS SR je orgánom štátnej moci, orgánom štátneho mechanizmu a tak mu nepochybné aj slúži, slúži štátu, aby samotný štát prostredníctvom Sociálnej poisťovne nemusel vyplácať zákonné starobné dôchodky výsluhovým dôchodcom. (dôvetok: generálny riaditeľ SP [REDAKOVANÉ], verejne vyhlásil, že starobné dôchodky policajtov budú štát' Ministerstvo financií, teda štát, viac ako 80 miliónov eur.) A tak*

progresívne zasiahli súdy. “ Sťažovateľ preto žiada ústavný súd, aby sa dôsledne zamerlal na kontrolu zlučiteľnosti súdnej interpretácie dohovoru č. 128 a sociálnych zákonov o poistení a zabezpečení s ústavou.

3.3 Sťažovateľ ďalej tvrdí: *„Možnosť krátenia starobného dôchodku z dôvodu, že navrhovateľ je poberateľom výsluhového dôchodku v žiadnom zákone o sociálnom poistení/zabezpečení nie je ustanovená, čo potvrdzuje v rozsudku aj samotný NS SR.*

Z uvedeného dôvodu je teda na základe právne opodstatneného uvažovania možné dospieť k logickému výroku, že žiaden orgán verejnej moci, bez zmocnenia v zákone, priamo na základe čl. 33 ods. 2 Dohovoru nemôže ukladať povinnosti na krátenie sumy starobného dôchodku.

Ak to urobil NS SR v rozsudku sp. zn. 9So/214/2008 z 28.10.2009, ktorý bol zverejnený v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov SR ako R č. 55/2011, tak toto jeho konanie je konaním, ktoré nie je v súlade napr. s čl. 35 ods. 1 Dohovoru a je aj konaním, na ktoré nemá zmocnenie ústavou ani medzinárodnou zmluvou, ktorá má prednosť pred zákonmi Slovenskej republiky, a ani zákonom vymedzené kompetencie...

Uvedené rozhodnutia NS SR, i Ústavného súdu SR, nepovažujeme za právne rozhodnutie, lebo zákonodarná moc v Slovenskej republike je zverená Národnej rade SR a nie súdom. Toto rozhodnutie NS SR v rozsudku 9So/214/2008 považuje sťažovateľ za konanie, ktorým NS SR prekročil svoje právomoci - ultra vires. “ Sťažovateľ preto tvrdí, že ak najvyšší súd napadnutým rozsudkom v konečnom dôsledku odobril krátenie výšky starobného dôchodku sťažovateľa v dôsledku súbežne vyplácanej dávky výsluhového zabezpečenia, porušil jeho základné právo na súdnu ochranu a právo na spravodlivé súdne konanie.

4. Sťažovateľ zároveň poukazuje na to, že najvyšší súd v napadnutom konaní na jeho návrh neprerušil konanie a nepredložil ústavnému súdu prejudiciálnu otázku na výklad čl. 33 dohovoru č. 128, pričom nezrozumiteľne a bez súvislosti k predmetnej veci argumentoval rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie C - 160/14 a čl. 267 ods. 3 Zmluvy o fungovaní Európskej únie.

5. Sťažovateľ napokon navrhuje, aby mu ústavný súd v prípade vyhovenia jeho sťažnosti priznal primerané finančné zadost'učinenie vo výške, ktorú určí ústavný súd.

6. Na základe uvedeného sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo sťažovateľa na spravodlivé súdne konanie vyplývajúce z čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Nevedelovej a členov senátu JUDr. Judity Kokolevskej a Mgr. Viliama Pohančenika, v právnej veci navrhovateľa: [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], právne zastúpený JUDr. Ivanom Hubkom, advokátom so sídlom Gaštanová č. 7/35, Žilina, proti odporkyni: Sociálna poisťovňa, ústredie, Ul. 29. augusta č. 8, Bratislava, o výšku starobného dôchodku porušené bolo.

2. Rozsudok Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. sp. zn. 9So/151/2016 zo dňa 27. júna 2018 a rozsudok Krajského súdu z 21. apríla 2016, č. k.25Sd/106/2015-88, ktorý mu v konaní predchádzal a bol ním potvrdený tento rozsudok sa zrušuje a vec sa Krajskému súdu v Žiline vracia na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Najvyšší súd SR je povinný do jedného mesiaca od právoplatnosti tohto nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky zaplatiť finančné zadost'učinenie sťažovateľovi podľa rozhodnutia ústavného súdu na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Najvyšší súd SR je povinný uhradiť trovy právneho zastúpenia a konania na Ústavnom súde Košice za dva úkony právnej služby v zmysle § 11 ods. 3, a príslušný paušál podľa vyhlášky č. 655/2004 Z. z. do 15 dní od doručenia tohto nálezu na účet jeho právneho zástupcu.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd návrh predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na jeho odmietnutie podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

9. Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na prerokovanie ktorých nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

10.1 Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

10.2 Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

10.3 Podľa čl. 33 ods. 1 dohovoru č. 128 ak má alebo ak by mala inak chránená osoba súčasne nárok na rôzne invalidné, starobné alebo pozostalostné dávky, môžu sa tieto dávky krátiť za určených podmienok a v určenom rozsahu; chránená osoba dostane spolu aspoň toľko, koľko sú najvýhodnejšie dávky.

Podľa čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128 ak má alebo ak by mala inak chránená osoba nárok na dávku ustanovenú v tomto Dohovore a ak dostáva inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť, s výnimkou rodinných prídavkov, môžu sa dávky

podľa tohto Dohovoru krátiť alebo zastaviť za určených podmienok a v určenom rozsahu za podmienky, že časť dávok, ktorá sa kráti alebo je zastavená, nepresahuje druhú dávku.

10.4 Podľa § 60 ods. 2 zákona o sociálnom poistení obdobie dôchodkového poistenia je aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby, ak toto obdobie policajt a profesionálny vojak nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu (osobitným predpisom v tomto prípade je zákon č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov) a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

Podľa § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení za obdobie dôchodkového poistenia sa považuje aj obdobie výkonu služby policajta, profesionálneho vojaka a vojaka prípravnej služby získané do 31. decembra 2003, ak toto obdobie policajt, profesionálny vojak a vojak prípravnej služby nezískali v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok podľa osobitného predpisu a nebol im priznaný invalidný výsluhový dôchodok, invalidný dôchodok alebo čiastočný invalidný dôchodok podľa osobitného predpisu.

11. Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou v prvom rade považuje za potrebné uviesť, že obsah základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru tvoria obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07, IV. ÚS 522/2018).

12. V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd považuje za potrebné zdôrazniť, že v zmysle čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti a nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom (m. m. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96), a preto nie je zásadne oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecných súdov, ktoré ich pri výklade a uplatňovaní zákonov viedli k rozhodnutiu vo veci samej ani preskúmať, či v konaní pred všeobecnými súdmi bol náležite zistený skutkový stav a aké skutkové a právne závery

zo zisteného skutkového stavu všeobecne súdy vyvodili. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou, prípadne medzinárodnými zmluvami o ľudských právach a základných slobodách. Do sféry pôsobnosti všeobecných súdov môže ústavný súd zasiahnuť len vtedy, ak by ich konanie alebo rozhodovanie bolo zjavne nedôvodné alebo arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné, a zároveň by malo za následok porušenie niektorého základného práva alebo slobody (m. m. I. ÚS 13/00, I. ÚS 139/02, III. ÚS 180/02 atď.).

13. Základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy zaručuje, že každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde, pričom jeho súčasťou je aj ochrana, ktorá sa účastníkovi konania poskytuje v odvolacom konaní, t. j. v konaní, v ktorom sa podaním riadneho opravného prostriedku domáha ochrany svojich práv pred odvolacím súdom z dôvodov, ktorých uplatnenie umožňuje procesné právo. Ak účastník konania splní predpoklady ustanovené zákonom na poskytnutie ochrany v odvolacom konaní, všeobecný súd mu túto ochranu musí poskytnúť v rozsahu, v akom sa preukáže existencia dôvodov na poskytnutie súdnej ochrany v takom konaní. Poskytnutie takejto právnej ochrany však, prirodzene, nemožno považovať za právo na úspech v odvolacom konaní (m. m. II. ÚS 4/94), ak každé také rozhodnutie odvolacieho súdu odpovedá na obsah odvolania ústavne konformným spôsobom a v rozsahu upravenom zákonom (čl. 46 ods. 4 ústavy).

14. Z ustálenej judikatúry ústavného súdu tiež vyplýva, že neodmysliteľnou súčasťou základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy je aj právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, t. j. s uplatnením nárokov a obranou proti takému uplatneniu (napr. IV. ÚS 115/03, III. ÚS 60/04). Potreba náležite odôvodniť súdne rozhodnutie je daná tiež vo verejnom záujme, pretože je jednou zo záruk, že výkon spravodlivosti nie je arbitrárny, neprehľadný a že rozhodovanie súdu je kontrolovateľné verejnosťou (IV. ÚS 296/09).

15. V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (porov. IV. ÚS 127/2012).

16. Základom sťažnosti sťažovateľa adresovanej ústavnému súdu je jeho nesúhlas s oprávnením Sociálnej poisťovne krátiť jeho starobný dôchodok z dôvodu jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom a nesúhlas s predmetným spôsobom krátenia.

17.1 Napadnutým rozsudkom najvyšší súd ako odvolací súd potvrdil rozsudok krajského súdu, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie Sociálnej poisťovne č. 590 309 6507 0 zo 17. apríla 2015 o priznaní starobného dôchodku. Predmetný postup najvyšší súd odôvodnil rozsiahlou citáciou rozsudku najvyššieho súdu sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017. V citovanom rozsudku najvyšší súd vo vzťahu k súladu namietaného krátenia starobného dôchodku Sociálnou poisťovňou s ústavou a dohovorom č. 128 uviedol:

„Výsluhový dôchodok priznaný podľa § 38 a § 39 zákona č. 328/2002 Z. z. o sociálnom zabezpečení policajtov a vojakov je dávkou, ktorá patrí jeho poberateľovi od skončenia služobného pomeru a patrí mu aj po dovŕšení dôchodkového veku podľa všeobecného predpisu o sociálnom poistení (zákon č. 461/2003 Z. z.). Vzhľadom na túto skutočnosť výsluhový dôchodok má odo dňa dovŕšenia dôchodkového veku povahu dávky v starobe, ktorú je potrebné považovať v zmysle čl. 33 ods. 1 Dohovoru č. 128 za inú peňažnú dávku sociálneho zabezpečenia za tú istú sociálnu udalosť (prežitie určeného veku) - takou dávkou je aj starobný dôchodok, na ktorý vznikne nárok podľa zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení.

Vzhľadom na súbeh nárokov na dve dávky rovnakého druhu (dávky v starobe) potom v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 prichádza do úvahy krátenie starobného dôchodku. Iný postup a priznanie starobného dôchodku podľa zákona č. 461/2003 Z. z. v plnej, tzv.

teoretickej výške by mal za následok priznanie dvoch povahovo rovnakých dávok za tie isté doby poistenia, čo by viedlo k neodôvodnenému a neprimeranému zvýhodneniu osôb. poistených v osobitnom systéme sociálneho zabezpečenia a k diskriminácii poistencov, ktorí získali obdobia poistenia v takom istom rozsahu len vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia.

Odvolaací súd opätovne zdôrazňuje, že úpravu v zákone o sociálnom poistení, podľa ktorej vzhľadom na získanie doby služby policajta v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok by sa obdobie tejto služby v zmysle § 60, ods. 2 a § 255 ods. 5 tohto zákona vôbec nemalo hodnotiť, najvyšší súd preklenul svojou judikatúrou v prospech týchto poistencov. Súčasne však judikoval aj to, že odporkyňa môže vykonať krátenie tzv. teoretickej sumy v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128, a to tak, že krátenie je možné vykonať len pomerne, o sumu zodpovedajúcu pomeru doby služby policajta k celkovej dobe poistenia tak vo všeobecnom ako aj osobitnom systéme sociálneho poistenia, najviac však o sumu výsluhového dôchodku.“

17.2 Sťažovateľom spochybňovaný postup krátenia starobného dôchodku Sociálnou poisťovňou teda najvyšší súd podľa citovaného judikátu považoval za súladný s čl. 39 ústavy a čl. 33 ods. 2 dohovoru č. 128. Najvyšší súd navyše poukázal aj na skutočnosť, že citovaný rozsudok najvyššieho súdu (sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017) bol sťažnosťou napadnutý aj na ústavnom súde (zhodou okolností bol sťažovateľom v tamojšom konaní právny zástupca sťažovateľa v tomto konaní), pričom ústavný súd považuje metodiku krátenia starobného dôchodku Sociálnou poisťovňou pri súbehu tohto starobného dôchodku s výsluhovým dôchodkom v predmetnej situácii za akceptovateľnú (II. ÚS 389/2017).

18.1 Ústavný súd síce musí konštatovať, že právne posúdenie odvolania sťažovateľa proti rozsudku krajského súdu zo strany najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku spočívalo „iba“ v citácii skoršieho rozsudku najvyššieho súdu, ale na druhej strane tieto citované právne závery boli jasné a zreteľné a poskytovali dostatočnú a relevantnú odpoveď na argumentáciu uvedenú sťažovateľom v odvolaní. Ústavný súd po posúdení týchto citovaných právnych záverov, na ktorých je napadnutý rozsudok založený, preto konštatuje,

že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nemožno hodnotiť ako nedostatočne odôvodnený alebo arbitrárny.

18.2 V sťažnosti viackrát opakovaná argumentácia sťažovateľa, že krátenie starobného dôchodku výsluhových dôchodcov nie je výslovne umožnené právnym predpisom (a ani dohovorom č. 128), a preto k nemu nemožno dospieť judikatúrou všeobecných súdov a ani judikatúrou ústavného súdu, je síce pravdivá, ale celkom očividne a účelovo opomína fakt, že práve táto sťažovateľom spochybňovaná judikatúra všeobecných súdov umožnila započítať obdobie poistenia v osobitnom dôchodkovom systéme (relevantné pre výsluhový dôchodok) do dĺžky poistenia vo všeobecnom systéme sociálneho poistenia (relevantnom pre priznanie starobného dôchodku) aj poistencom, ktorým vznikol nárok na výsluhový dôchodok.

V tejto súvislosti najvyšší súd vo svojom rozsudku, reagujúc na argumenty sťažovateľa, aj s poukazom na jeho doterajšiu judikatúru v obdobných veciach (citujúc napr. z rozsudku sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017) uviedol:

«Treba prisvedčiť navrhovateľovi, že zákonodarca doteraz na vykonanie čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128 nestanovil možnosť a postup krátenia starobného dôchodku v prípade jeho súbehu s výsluhovým dôchodkom z osobitného systému sociálneho zabezpečenia. Taktiež je však potrebné zdôrazniť aj to, že zákon č. 461/2003 Z. z. priamo v ustanoveniach §60 ods. 2 a § 255 ods. 5 vylúčil možnosť započítania obdobia služby policajta, získaného v rozsahu zakladajúcom nárok na výsluhový dôchodok (minimálne 15 rokov) do obdobia dôchodkového poistenia. Len výkladom relevantných predpisov spôsobom, ktorý najvyšší súd považuje za konformný s Ústavou Slovenskej republiky, najvyšší súd vo viacerých svojich rozhodnutiach judikoval, že výsluhový dôchodok má od dovŕšenia dôchodkového veku podľa zákona o sociálnom poistení charakter dávky v starobe, ktorú má na mysli čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128. Bez tejto judikatúry by odporkyňa pre nárok na starobný dôchodok v zmysle vyššie uvedených ustanovení § 60 ods. 2 a § 255 ods. 5 zákona o sociálnom poistení vôbec nemohla pre nárok a výšku starobného dôchodku započítať navrhovateľovi dobu služby v Policajnom zbore. Súčasne je potrebné skonštatovať, že napriek už ustálenej judikatúre najvyššieho súdu ohľadom nároku poberateľov výsluhového dôchodku na starobný dôchodok zákonodarca doteraz v súlade s čl. 33 ods. 2 Dohovoru č. 128

legislatívne neupravil osobitný spôsob výpočtu a krátenia starobného dôchodku. Pri absencii takej úpravy (rovnako ako pri pretrvávajúcej absencii zohľadnenia doterajšej judikatúry zákonnou úpravou nároku poberateľov výsluhových dôchodkov na zohľadnenie obdobia služby zakladajúcej nárok na výsluhový dôchodok aj na účely nároku a výšky starobného dôchodku) je polom úlohou súdu vysporiadať sa s touto „dierou v zákone“ tak, aby bolo zachované ústavou garantované právo na primerané hmotné zabezpečenie v starobe.»

Aj s poukazom na uvedené skutočnosti všeobecné sudy pri absencii relevantnej právnej úpravy súčasne judikovali, že Sociálna poisťovňa môže pristúpiť k mechanizmu krátenia starobného dôchodku poistencom, ktorým vznikol nárok aj na výsluhový dôchodok, a to tak, že krátenie je možné vykonať len pomerne, o sumu zodpovedajúcu pomeru doby služby policajta (resp. vojaka) k celkovej dobe poistenia tak vo všeobecnom, ako aj osobitnom systéme sociálneho poistenia, najviac však o sumu výsluhového dôchodku. Tento konkrétny mechanizmus krátenia odobril vo svojej judikatúre nielen najvyšší súd [napr. sp. zn. 9 So 108/2015 z 28. februára 2017 alebo sp. zn. 9 So 214/2008 z 28. októbra 2009 (R 55/2011)], ale aj ústavný súd (napr. II. ÚS 389/2017, IV. ÚS 270/2018).

18.3 Ústavný súd podotýka, že účelový výklad ustanovení dohovoru č. 128 prezentovaný sťažovateľom však opomína takú závažnú skutočnosť, že ochrana poskytovaná týmto dohovorom sa vzťahuje na všetkých dôchodcov, nielen na poberateľov starobného dôchodku, ktorí zároveň poberajú výsluhový dôchodok, preto téza sťažovateľa, že za obdobie poistenia v osobitnom dôchodkovom systéme by mu mal byť priznaný nielen výsluhový dôchodok, ale aj starobný dôchodok v plnej výške, by potom v prípade jej aplikácie celkom zjavne a výrazne znevýhodňovala všetkých ostatných dôchodcov, ktorým vznikol, resp. vznikne nárok len na starobný dôchodok.

18.4 Ústavný súd len dodáva, že v predmetnej otázke by bolo žiaduce, aby na reálny stav pri priznávaní a krátení starobných dôchodkov osobám (poistencom), ktorým vznikol nárok aj na výsluhový dôchodok, zareagoval aj zákonodarca. Pokiaľ tak však neurobí, zostáva úlohou všeobecných súdov posudzovať opravné prostriedky proti rozhodnutiam Sociálnej poisťovne v súlade s ustálenou judikatúrou. Absencia relevantnej zákonnej úpravy v tomto prípade nemôže ale slúžiť ako zámienka na neodôvodnené, neprimerané a v konečnom dôsledku aj nespravodlivé zvýhodňovanie len určitej skupiny dôchodcov.

19. S poukazom na skutočnosť, že sťažovateľ porušenie svojho základného práva na súdnu ochranu odôvodnil len svojím nesúhlasom s právnym názorom najvyššieho súdu, ústavný súd poukazuje na svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej základné právo na súdnu ochranu vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy neznamena právo na úspech v konaní pred všeobecnými súdmi a nemožno ho účelovo chápať tak, že jeho naplnením je len, ak sa súd stotožní s argumentáciou strany v konaní (m. m. II. ÚS 21/02, IV. ÚS 277/05). Vzhľadom na už uvedené ústavný súd konštatuje, že argumentácia sťažovateľa, ktorú predniesol vo svojej ústavnej sťažnosti, nebola spôsobilá spochybníť právne závery napadnutého rozsudku. Ústavný súd zastáva názor, že napadnutý rozsudok najvyššieho súdu nie je v rozpore s aplikovanou právnou úpravou a nepopiera ani jej zmysel a obsahuje zrozumiteľné zdôvodnenie jeho záverov. Ústavný súd preto považuje napadnutý rozsudok najvyššieho súdu z ústavného hľadiska za akceptovateľný a za takýchto okolností nemá žiaden dôvod a ani oprávnenie na prehodnocovanie jeho právnych záverov.

20. Vo vzťahu k námietke sťažovateľa týkajúcej sa nepredloženia prejudiciálnej otázky ústavnému súdu na výklad čl. 33 dohovoru č. 128 ústavný súd pre úplnosť dodáva, že zo žiadneho z ustanovení ústavy nevyplýva ústavnému súdu právomoc poskytovať výklad ustanovení dohovoru č. 128. Z čl. 128 ústavy vyplýva pre ústavný súd jedine právomoc podávať výklad ústavy alebo ústavného zákona, ak je vec sporná, čo však nie je zjavne tento prípad.

21. Ústavný súd napokon považuje za potrebné zdôrazniť, že podľa § 20 ods. 4 zákona o ústavnom súde je viazaný návrhom na začatie konania okrem prípadov výslovne uvedených v tomto zákone. Viazanosť ústavného súdu návrhom na začatie konania sa prejavuje vo viazanosti petitom, teda tou časťou sťažnosti, v ktorej sťažovateľ špecifikuje, akého rozhodnutia sa domáha (§ 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde), čím zároveň vymedzí rozsah a predmet konania pred ústavným súdom z hľadiska požiadavky na poskytnutie ústavnej ochrany. Vzhľadom na to môže ústavný súd rozhodnúť len o tom, čoho sa sťažovateľ domáha v petite svojej sťažnosti, a vo vzťahu k tomu subjektu, ktorého označil za porušovateľa svojich práv. Platí to predovšetkým v situácii, keď je sťažovateľ zastúpený zvoleným advokátom (m. m. II. ÚS 19/05, III. ÚS 2/05, IV. ÚS 287/2011). V danej veci preto rozhodoval ústavný súd o porušení tých práv, ktorých vyslovenia sa sťažovateľ domáhal v návrhu na rozhodnutie, t. j. v petite sťažnosti. Tvrdenie o porušení iných ustanovení ústavy (konkrétne základných práv podľa čl. 46 ods. 2 a čl. 48 ods. 1 a 2 ústavy, základného práva na primerané hmotné zabezpečenie v starobe podľa čl. 39 ods. 1 ústavy v spojení s právom vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, základného práva na rovnosť a zákaz diskriminácie podľa čl. 12 ods. 1, 2 a 4 ústavy v spojení s čl. 1 ods. 1 a 2 Protokolu č. 12 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a základného práva na rovnosť účastníkov súdneho konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ktoré boli uvedené v texte sťažnosti), ktoré sťažovateľ uvádza v texte sťažnosti mimo petitu, je v súlade s doterajšou judikatúrou ústavného súdu potrebné považovať iba za súčasť argumentácie sťažovateľa (III. ÚS 149/04, II. ÚS 65/07, IV. ÚS 279/07).

22. Na tomto základe ústavný súd dospel pri predbežnom prerokovaní k záveru, že medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a základným právom podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a právom podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorých porušenie sťažovateľ namieta, neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne mohol dospieť k záveru o ich porušení. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľa odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

23. Po odmietnutí sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa uvedenými v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 16. novembra 2018